

KiNS

foreningen kommunal
informasjonssikkerhet

Nyheter fra KiNS

Krav om redegjørelse

ber kommunen sende oss følgende:

- 4.1 Kommunens behandlingsprotokoll, jf. personvernforordningen artikkel 30
- 4.2 Oversikt over kommunens organisering av ansvarsforhold knyttet til etterlevelse av personvernregelverket, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 2
- 4.3 En kort beskrivelse av kommunens overordnede styringssystem (internkontroll) for etterlevelse av personvernregelverket, herunder hvilke verktøy som eventuelt brukes
- 4.4 Styrende retningslinjer for gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser, jf. personvernforordningen artikkel 32.
- 4.5 Kommunens eventuelle overordnede sikkerhetsstrategi
- 4.6 Oversikt over eventuelle IKT-samarbeid med andre kommuner
- 4.7 Styrende retningslinjer for autentiseringsløsninger i kommunen
- 4.8 Styrende retningslinjer for sikkerhetskopiering og gjenoppretting av systemer, jf. personvernforordningen artikkel 32.1.c)
- 4.9 Styrende retningslinjer/prosedyrer for sikkerhetsrevisjoner, jf. personvernforordningen artikkel 32.1.d)
- 4.10 Lenke til kommunens personvernerklæring
- 4.11 Informasjon om kommunens personvernombud, herunder:
 - Navn, telefonnummer og e-postadresse til personvernombudet i kommunen
 - Kort beskrivelse av organiseringen av personvernombudsfunksjonen; herunder hvor stor del av full stilling vedkommende skal kunne bruke på utøvelsen av rollen.
 - Lenke til kommunens nettside som inneholder informasjon om personvernombudet

Når tilsynet kommer...

Internkontroll/styringssystem!!

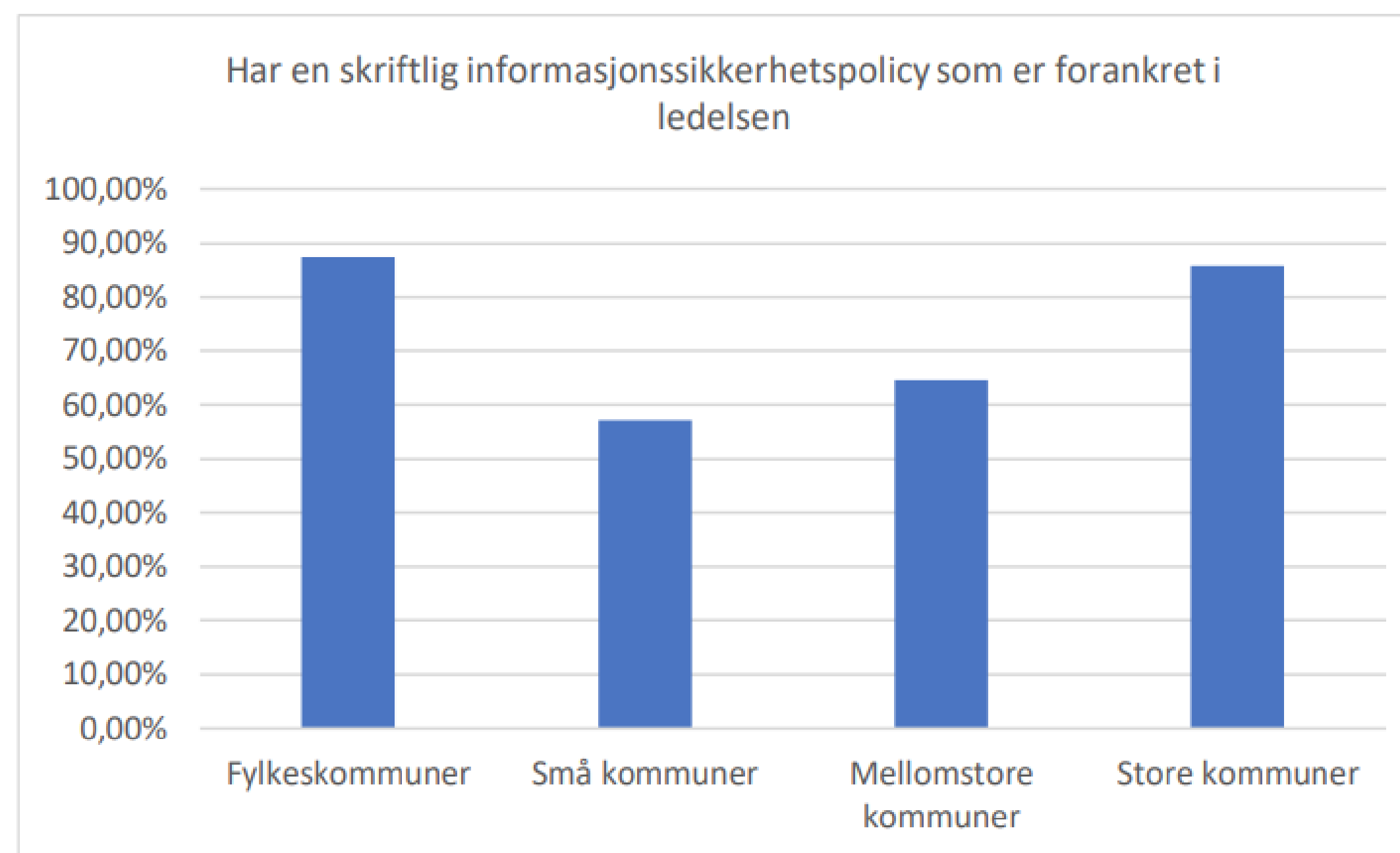
KiNS styringssystem

Styringsystem for informasjonssikkerhet

- Utgangspunktet er at kommuner og fylkeskommuner skal ha et styringsystem for informasjonssikkerhet som baserer seg på ISO 27001.
- Et slikt styringsystem gir mange fordeler for en kommune:
 - Etterlevelse av lowerket
 - Styrket informasjonssikkerhet (reduserer risikoen for sikkerhetsbrudd)
 - Økt tillit (kommunen tar informasjonssikkerhet på alvor)
 - Effektivisering (standardiserte prosesser)
 - Kontinuerlig forbedring (forbedret informasjonssikkerhet over tid)

Fortsatt en vei å gå

Figur 1: Tiltak/rutiner ved administrasjon av IKT-sikkerheten (prosent), etter forvaltningsnivå og størrelsesgruppering. Har en skriftlig informasjonssikkerhetspolicy som er forankret i ledelsen, 2018.²⁴

Arbeidet med informasjonssikkerhet i fylkeskommuner og kommuner

Kunnskapsgrunnlag – En dokumentstudie

Digitaliseringsdirektoratet
postmottak@digdir.no
22 45 10 00
Postboks 1382 Vika, 0114

Besøksadresser:
Industriveien 1, 8900 Brønnøysund
Skrivarvegen 2, 6863 Leikanger
Grev Wedels Plass 9, 0151 Oslo

KiNS ISMS prosjekt

- Sandefjord kommune foreslo høsten 2022 at kommunene bør lage et malsett med beste praksis for styringssystem for informasjonssikkerhet.
- KiNS etablerte prosjektet KiNS ISMS, som våren 2023 har produsert malsettet. Sandefjord kommune, Horten kommune, Ringerike kommune og KiNS deltok i prosjektgruppen. Move AS (Roy Allan Hansen) har produsert malene, som er kvalitetssikret av disse kommunene.
- Digitaliseringsdirektoratet har også bidratt med råd og anbefalinger.
- Malsettet gjøres nå tilgjengelig for alle KiNS-medlemmer.

KiNS ISMS malsett

(47 dokumentmaler)

Styrende del

- 24 dokumenter
- Policy for informasjonssikkerhet
- 18 temaspesifikke policyer
- Anvendelseserklæring
- Sikkerhetsinstruks

Gjennomførende del

- 13 dokumenter
- 8 prosedyrer
- 4 planer
- 1 skjema

Kontrollerende del

- 10 dokumenter
- 6 prosedyrer
- 3 referatmaler
- ISMS dashboard

KiNS ISMS malsett

(avgrensninger)

- Malene omfatter ikke hvordan kommunen skal innføre selve styringssystemet – det dekkes av Digitaliseringsdirektoratets veiledningsmateriell.
- Malene er konkrete eksempler på hva som bør stå i policyene, prosedyrene og planene i et styringssystem.
- Malene tar utgangspunkt i at kommunene skal ha et styringssystem for informasjonssikkerhet som baserer seg på ISO 27001. Det betyr at malene følger de vesentlige kravene og anbefalingene i standardene, men er ikke dekkende for kommuner som for eksempel ønsker å sertifisere sitt styringssystem.
- Malene dekker delvis kravene og pliktene en kommune har etter personvernregelverket. Mulig malsettet bør vurderes til å omfatte personvern.

ISMS

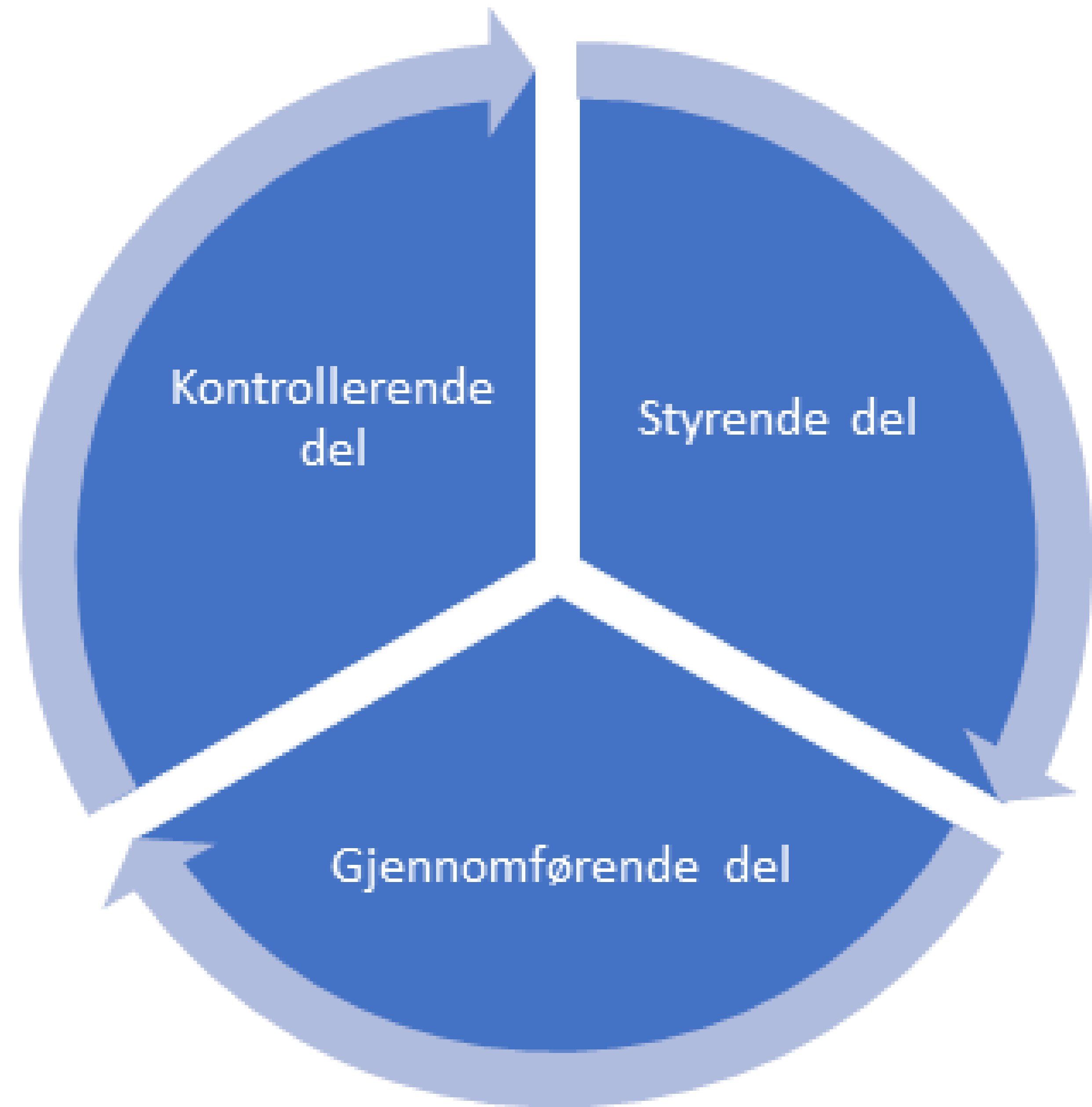

KiNS ISMS malsett (ISO-standarder)

- Dokumentmalene er utformet med utgangspunkt i ISO-standardene:
 - ISO 19011 for internrevisjon av styringssystemer
 - ISO 27000 for vokabular og terminologi
 - ISO 27001 for krav til styringssystem til informasjonssikkerhet
 - ISO 27002 for veiledende sikkerhetstiltak (kontrollsett)
 - ISO 27003 for veiledning til sikkerhetstiltak
 - ISO 27031 for beredskap og kontinuitets
 - ISO 27035 for hendelseshåndtering
 - ISO 27037 for innhenting av digitale bevis
 - ISO 22301 for krav til systemer for kontinuitetsledelse
 - ISO 31000 for risikostyring
- Alle titler og referanser samsvarer med 2022-versjonene av ISO-standardene

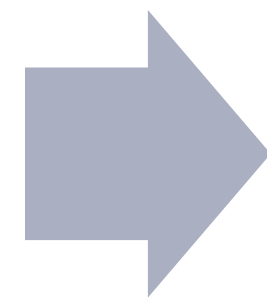
KiNS ISMS malssett

- Malene støttes opp med en veileder, hvor kommunene får konkrete tips til hvordan de enkelte malene kan tas i bruk.
- Husk at malene er maler, så de bør ikke bare kopieres over til kommunens styringssystem uten at de tilpasses lokale behov.

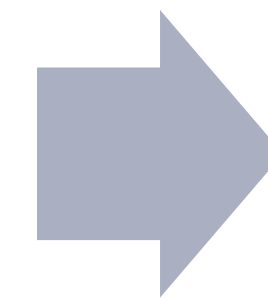

Eksempel på sammenheng mellom policyer og prosedyrer

Policy for informasjonssikkerhet

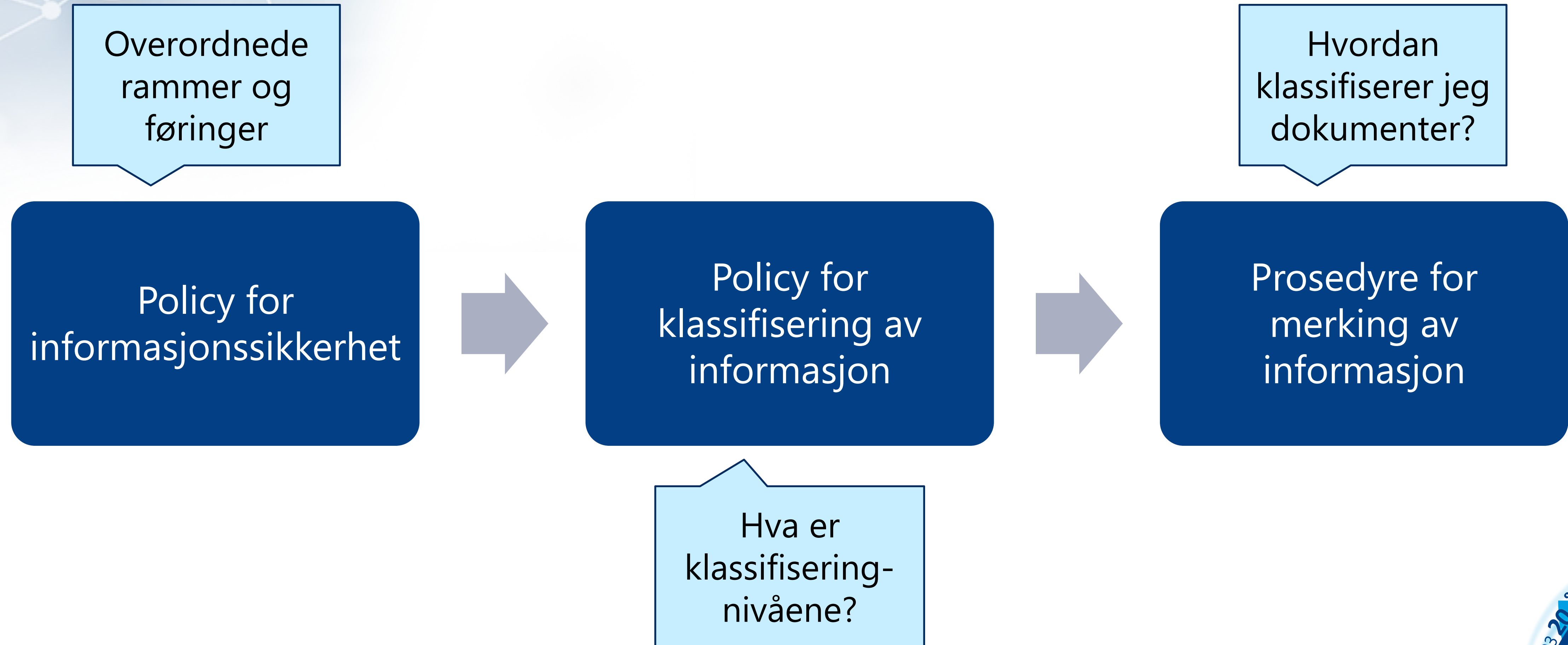

Policy for klassifisering av informasjon

Prosedyre for merking av informasjon

Eksempel på sammenheng mellom policyer og prosedyrer

Kurs i bruk av malsettet

- Nytt kurs i oktober og november
 - Kurset bygger på grunnkurset i informasjonssikkerhet, personvern og styringssystemer.
 - Kurset omfatter gjennomgang av dokumentene i malsettet, og hvordan dokumentmalene kan tas i bruk. Dokumentmalene sees også opp mot relevante ISO-standarder.
 - Kurset omfatter også dypdykk i beredskap og hendelseshåndtering, basert på malene for beredskapsplan IT og hendelseshåndteringsplan.
 - Gjennomføres som 2 dagers kurs (Teams) eller fysisk (Sandvika).

Verktøykassa til KiNS – et hjelpemiddel

Kompetanse og opplæring

Her samler vi ressurser til bruk i opplæring og kunnskapsbygging lokalt i fylkeskommuner og kommuner.

Digital sikkerhet og beredskap

Her vil vi dele ressurser og erfaringer som kan være til hjelp for å styrke arbeidet med digital sikkerhet, informasjonssikkerhet og lokalt beredskapsarbeid i den forbindelse

Personvernkonsekvensutredning

Data Protection Impact Assessment - DPIA, eller en personvernkonsekvensutredning er en plikt etter personvernregelverket. Den skal sikre at personvernet til de som er registrert i løsningen ivaretas.

Maler for databehandleravtaler

Her deler KiNS anbefalte maler for databehandleravtale fra våre medlemmer og samarbeidspartnere.

Schrems II og leverandøroppfølging

"Sekreteriatet" for nettverk for kommunale personvernombud har kommet med forslag til tekst man kan anvende i leverandøroppfølging i lys av Schrems II dommen. KiNS tar gjerne i mot forslag til forbedringer og vil viderefremme disse til nettverk for kommunale personvernombud.

Adressesperre

Her samler vi ressurser og deler erfaringer som kan være til hjelp i arbeide med håndtering av adressesperre i kommuner og fylkeskommuner.

KiNS styringssystem

KiNS har på i samarbeid med Sandefjord, Horten og Ringerike kommune initiert et prosjekt for å styrke arbeidet med styringssystem for informasjonssikkerhet i kommunesektoren.

KiNS e-læring

Personvernforordningen (GDPR) innebærer at kommuner og fylkeskommuner skal gjennomføre og dokumentere at ansatte har gjennomført opplæring i personvern og informasjonssikkerhet.

Opplæringsfilmer fra KiNS

Vi har en rekke filmer som dere kan bruke i arbeidet med opplæring og bevisstgjøring om informasjonssikkerhet og personvern i kommunen eller fylkeskommunen. Filmene finnes både i teksten og utkastet format. De tekstede versjonene ser du nedenfor, og på YouTube-kanalen vår – som du også kan abonnere på – kan du se alle filmene!

CTF Norway

KiNS tilbyr treningsplattform i informasjonssikkerhet for våre medlemmer.

Adopsjon av security.txt i norsk offentlig sektor

Dette er en ressurs delt med KiNS fra vårt bedriftsmedlem Koverf. Hensikten er å opprette en tekstfil på en webserver, som brukes til å informere om hvordan en organisasjon kan kontaktes for å rapportere sårbarheter til dem og annen relevant informasjon.

Ressurser til bruk i risiko- og sårbarhetsvurderinger

På denne siden vil vi samle maler og erfaringer fra kommuner og fylkeskommuner som vil være til i kommuner og fylkeskommuner sitt lokale arbeid med risiko- og sårbarhetsvurderinger

Verktøy for generering av sikkerhetskrav

KiNS har i samarbeid med kommunale medlemmer utviklet et verktøy for å fremskaffe relevante sikkerhetskrav når det skal anskaffes digitale ressurser til kommunen.

Risikobank - risikoscenarioer og tiltak

I samarbeid med kommunale medlemmer og vårt bedriftsmedlem Iconfirm har vi fått utviklet et verktøy for deling av eksempler på risikoscenarioer og tiltak som er relevante for gjennomføring av risikovurderinger og DPIA i egen organisasjon.

KiNS konferansen

Sett av tid og sted!

- 29.-30. mai 2024 - Tromsø
- 28.mai - PreKiNS og nettverksmøte PVO
- Clarion The Egde

KiNS kurs

Et virkemiddel til kompetanse og for prosess

1. Bruk grunnkurset som et standardkurs!
2. Bruk kurs i implementering av KiNS styringssystem som en hjelp til prosessen!
3. Bruk kurset i prosjektledelse som et virkemiddel for å ha med informasjonssikkerhet og personvern i kommunens utviklingsarbeid
4. Flere tekniske kurs

VIS KUN KURS

OKTOBER

KURS

Oktober 2023 Implementering ISMS

13 KiNS har lansert et sett med dokumentmaler som er fritt tilgjengelig for alle medlemmer. Dokument...

KURS

Oktober 2023 - Grunnkurs informasjonssikkerhet, personvern og intro til styringssystemer

17.-18. Kurset er en kombinasjon av tidligere "Grunnkurs informasjonssikkerhet og personvern" og kurset "...

KURS

Oktober 2023 - Sikkerhet i trådløse nettverk

26.-27. Hvor sikre er de kommunale trådløse nettverkene? Hvordan kan noen bryte seg inn i trådløse netve...

NOVEMBER

KURS

November 2023 Prosjektledelse av digitaliseringsprosjekter

02.-03. Kurset tar utgangspunkt i prosjektmetodikken for offentlig sektor (prosjektveiviseren.no), herund...

KURS

November 2023 - Sikkerhetstesting for kommuner og fylkeskommuner

16.-17. Kommunene blir som andre virksomheter utsatt for digitale angrep, og de senere årene har vi sett...

KURS

November 2023 Implementering ISMS

24 KiNS har lansert et sett med dokumentmaler som er fritt tilgjengelig for alle medlemmer. Dokument...

DESEMBER

KURS

Desember 2023 - Grunnkurs informasjonssikkerhet, personvern og intro til styringssystemer

06.-07. Kurset er en kombinasjon av tidligere "Grunnkurs informasjonssikkerhet og personvern" og kurset

Webinarer

November/desember

- Adressesperre
- Erfaringer med bruk av KiNS risikobank
- Bedriftswebinar om informasjonssikkerhet og digitale identiteter.

Seminarer

Januar/februar

- 7. februar – Workshop/samling for sikkerhetsledere?
 - Oslo/Gardermoen
 - Kommuner, fylkeskommuner og bedrifter
- Initiativtaker - Canon Norge

Aktuelt

Bedre oversikt over personvern i leverandørkjeden

17.09.2023

Markedsplassen for skytjenester (#mps) inviterer kommuner og fylkeskommuner, sammen med statlige virksomheter, til å søke om å delta i utprøving av en personverntjeneste for styring og kontroll med personvern i leverandørkjeden.

Trenger du transport hjem etter IT-puben på Mikrobryggeriet ?

14.09.2023

Onsdag 20. september, blir det satt opp minibuss med avgang fra Mikrobryggeriet kl 23:00.

Takk for oppmerksomheten!

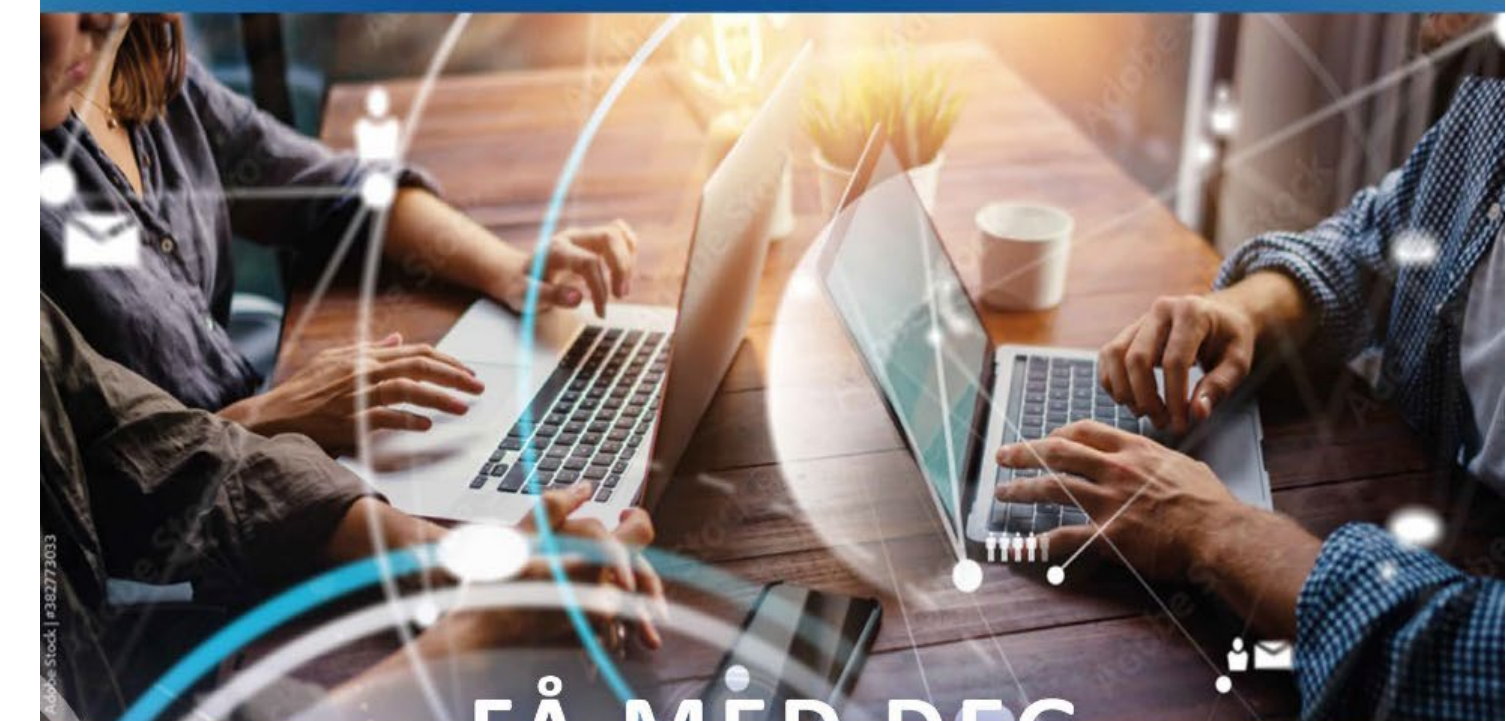
Harald Torbjørnsen

harald@kins.no

foreningen kommunal
informasjonssikkerhet

KiNS

FÅ MED DEG
ÅRETS HØYDEPUNKT

**KiNS-
konferansen**

